

sporného soudce pořadem práva. Žaloba, jež čelí v tomto případě ke zrušení soudního exekučního titulu pro jeho neplatnost, patří sice na pořad práva vzhledem na ustanovení §u 42 j. n. a § 35 a násl. ex. ř., avšak důvodnosti nelze jí přiznati z příčiny shora uvedené.

Čís. 6031.

Převzal-li v době před účinností třetí dílčí novely k obč. zák. kupitel nemovitosti na srážku z kupní ceny knihovni dluhy na nemovitosti váznoucí, vzal dle tehdejšího práva na sebe pouze osobní závazek v poměru k prodávateli a nestal se tím osobně závázaným též vůči knihovnímu věřiteli, který se oné smlouvy nesúčastnil a ani později k ní nepřistoupil ani o ní nezvěděl způsobem uvedeným v §u 1019 obč. zák.

Dle tehdejšího práva zakládalo převzetí knihovniho dluhu nabyvatelem na srážku z kupní ceny pouze převzetí závazku k plnění vůči zciziteli, nikoliv však převzetí dluhu vůči hypotekárnímu věřiteli.

Žaloval-li hypotekární věřitel přes to nabyvatele hypoteky o zaplacení a nabyvatelův advokát dal, nedostaviv se k prvému roku, dojíti na odsuzující rozsudek pro zmeškání, stíhá advokáta sice povinnost, by svému klientovi nahradil útraty oné rozepře, nikoli však též jistinu s přísl.

(Rozh. ze dne 15. května 1926, Rv II 75/26.)

Směnnou smlouvou ze dne 16. září 1911 nabyli manželé Š-ovi domy a převzali, počínajíc dnem 15. září 1911, k zaplacení a úrokování pohledávky, na domech váznoucí, jež byly napotom postoupeny lidové spořitelně v M. a činily celkem 13.680 Kč. Manželé Š-ovi prodali domy dále manželům E-ovým, kteří převzali na srážku kupní ceny pohledávku lidové spořitelny v M. Lidová spořitelna v M. zažalovala manžele Š-ovy o 13.680 Kč, kteří splnomocnili Dra V-a, by je zastupoval při prvním roku, aby však spor jen tehdy dále vedl, kdyby byl spor skutečně pro ně prospěšným. Dr. V. nedostavil se k prvému roku, načež byl proti manželům Š-ovým vynesena rozsudek pro zmeškání, jímž byli uznáni povinnými zaplatiti jistinu 13.680 Kč, úroky 2.462 Kč 40 h a útraty sporu 531 Kč 50 h, celkem 16.673 Kč 90 h. V žalobě, o niž tu jde, domáhali se manželé Š-ovi na Dru V-ovi zaplacení 16.673 Kč 90 h. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Těžištěm celého sporu jest otázka, zda žalobci převzavše od Františka M-a st. a ml. směnnou smlouvu ze dne 16. září 1911 reality vl. č. 553—557 a tam váznoucí pohledávky Občanské záložny v M. a Obchodní záložny v M. a okolí, staly se nejen hypotekárními dlužníky, nýbrž i osobními dlužníky vůči těmto peněžním ústavům, pokud se týče jejich nástupkyni lidové spořitelny v M. Odvolatel zastává názor, že manželé Š-ovi převzali onou smlouvou na sebe i osobní povinnost ku zaplacení a zúročení oněch hypotekárních pohledávek. Názor ten však sdíletí nelze. Podle žaloby lidové spořitelny v M. na manžely Š-ovy poskytl Občanská a Obchodní záložna v M. původním majitelům realit

zápůjčku bez výhrady; František M. st. a ml. stali se tedy osobními i hypotekárními dlužníky oněch obou věřitelů, když reality ty byly zatíženy oněmi zápůjčkami. Když manželé Š-ovi převzali svrchu uvedenou smlouvou směnnou jednak tyto nemovitosti, jednak uvedené hypoteky na srážku kupní ceny, stali se tím sice hypotekárními dlužníky, nikoliv však též osobními. Převzetím hypotekárních pohledávek vznikl pouze právní poměr mezi Františkem M-em st. a ml. s jedné strany a manžely Š-ovými se strany druhé toho obsahu, že zaknihované pohledávky mají nyní zapraviti kupitelé Š-ovi. O tom, že bylo mezi původními dlužníky M-ovými a věřiteli, dále mezi novými dlužníky a věřiteli ujednáno, že manželé Š-ovi jsou i osobními dlužníky oněch záložen, není zmínky v žalobě. Běží tu tedy o poukaz neúplný, účinný pouze mezi Františkem M-em st. a ml. a manžely Š-ovými. Tito se nestali osobními dlužníky, když osobní závazek nebyl ujednáán. To plyne i ze smlouvy směnné ze dne 16. září 1912, kde rovněž není zmínky o tom, že se manželé Š-ovi zavázali i osobně hypotéky zaplatiti vůči uvedeným záložnám. Konečně nelze ani z postupních listin vyčísti, že záložny postoupily lidové spořitelně v M. svůj nárok, požadovati osobní zapravení zápůjčky na manželech Š-ových. Nebylo-li však nic ujednáno o osobních závazcích jednak mezi Františkem M-em st. a ml. a jejich věřiteli, jednak mezi věřiteli a manžely Š-ovými, nemohly záložny jako knihovní věřitelé postoupiti tento jim nepřislušející obligační nárok lidové spořitelně v M. (§ 442 obč. zák.), důsledkem čehož jest, že jí scházela aktivní legitimace a manželům Š-ovým pasivní legitimace ke sporu. Tyto námitky mohl a měl odvolatel jako právní zástupce dnešních žalobců uplatňovati v onom sporu. Odvolatel míní, že žalovaným manželům Š-ovým nevznikla škoda, neboť hypotekární věřitelé mohli prý žalovati i původní dlužníky, t. j. Františka M-a st. a ml., a tito že by byli se pak hojili na manž. Š-ových, kteří o tento peníz méně jim vyplatili. Tento postup nedá se již dnes provésti a manželé Š-ovi by nemusili vyplatit hypoteky Františku M-ovi st. a ml., neboť obě záložny dle postupních listin jsou úplně uspokojeny, jejich obligační nárok zanikl oproti původním dlužníkům, tito nemohou býti již stíháni žalobou, pročež i oni nemají žádného důvodu žalobního oproti manželům Š-ovým. Ani o obohacení nelze na straně Š-ových mluvíti, neboť, třeba že nevyplatili hotově Františku M-ovi st. a ml. knihovně zajištěné pohledávky, dostali o tyto pohledávky méně vyplaceno od manželů Františka a Marie E-ových, jimž reality ty v roce 1913 dále prodali. Ježto ze žaloby a z příloh nevycházelo na jevo, že spor jest pro manžele Š-ovy beznadějným, měl odvolatel intervenovati při prvním roku a vyčkati, zda žalobní přednes při ústním jednání bude žalobkyní doplněn v neprospěch žalovaných; pak měl by ještě dosti času uznati žalobní nárok. Ježto odvolatel jednal proti své povinnosti uložené mu v § 9 a násl. adv. řádu, a nepřihlížel k právnímu stavu věci, ač měl jí jako práva znalý věnovati zvláštní pozornost, a svým chováním zavedl příčinu, že dnešní žalobci byli tehdy bez dalších průvodů pro zmeškání odsouzení, ručí za škodu jim tak povstalou a musí ji nahraditi. Ne j- v y š š í s o u d uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobcům pouze 531 Kč 50 h.

D ů v o d y:

Dovolání, jež uplatňuje pouze dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s., jest částečně odůvodněno. Dovolací soud sdílí názor odvolacího soudu, že žalobci, převzavše smlouvou ze dne 16. září 1911 jako kupitelé nemovitosti na srážku z kupní ceny knihovni dluhy na nemovitosti váznoucí, vzali na sebe dle dřívějšího zákonodárství pouze osobní závazek ve svém poměru vůči prodávateli a nestali se tím osobně zavázanými též vůči knihovni věřitelce, která se oné smlouvy nesúčastnila ani později k ní nepřistoupila, ani o ní nezvěděla způsobem v §u 1019 obč. zák. uvedeným. Až do vydání třetí dílčí novely k obecnému zákoníku občanskému zakládalo převzetí knihovniho dluhu na srážku z kupní ceny pouze převzetí závazku k plnění vůči zciziteli, nikoliv však převzetí dluhu vůči hypotekárnímu věřiteli (srov. Czoernig, Grünh. čas. XVII. str. 105 a násl., Ehrenzweig II. svazek z roku 1920, § 335 strana 259 a tam citovaná literatura a zejména materiálie k III. dílčí novele k §u 1408 str. 421). Dále sahající důsledky nelze vyvoditi ani ze zdejšího rozhodnutí čís. 2078 sb. n. s., na něž dovolatel poukazuje. Tento právní názor byl závazným pro právní věc žalobců, jež datovala se ještě z doby přednovelového zákonodárství a neměl zůstatí neuplatněn v jejich sporu, pro něž byl žalovaný pověřen zastoupením. Správně proto usoudil odvolací soud, že žalovaný, zanedbav to tím, že v jednání při prvním roku ani nevstoupil, porušil tím povinnosti uložené mu jako advokátovi §em 9 advokátního řádu a zavinil odsuzující rozsudek, jenž byl pro zmeškání proti žalobcům vydán a jenž svědomitým a právně účelným zastoupením by byl s největší pravděpodobností od žalobců býval odvrácen. Dovolací soud však nesdílí názor odvolacího soudu, že žalovaný jsa žalobcům zodpovědným za škodu jim takto povstalou, ručí jim za všechny důsledky tohoto rozsudku pro zmeškání a je povinen žalobcům nahraditi nejen útraty sporu, nýbrž i 16.142 Kč 40 h. Kdo domáhá se žalobou nároku, musí dokázati skutkové předpoklady, jež zákon vyžaduje ku vzniku onoho nároku, a náleželo tedy také žalobcům, domáhajícím se náhrady podle §u 1295 a násl. obč. zák., aby dokázali, nejen, že nastalo protiprávní zavinění na straně žalovaného, nýbrž i že toto zavinění způsobilo jim právě onu škodu, jejíž náhrady se v žalobě domáhají. Tento důkaz podali žalobci jen ohledně útrat 531 Kč 50 h, neboť žalobci, kdyby byli bývali žalovaným svědomitě zastupováni, byli by v onom sporu zvítězili, takže by dle §u 41 c. ř. s. nemohli býti odsouzeni k náhradě těchto útrat, které naopak byla by musila nésti žalující knihovni věřitelka sama. Nemůže proto býti pochybnosti, že tu jde skutečně o placení, které žalobci musí konati jen následkem zavinění žalovaného, že tedy jde v tomto směru na straně žalobců skutečně o zmenšení majetku, jež žalovaný následkem svého zavinění musí nahraditi. Takového zmenšení svého majetku žalobci však neutrpěli odsouzením k zaplacení zažalovaných 16. 142 Kč 40 h. Okolnost, že při náležitém konání povinností se strany žalovaného advokáta by nebylo ve sporu došlo k rozsudku odsuzujícímu, sama o sobě nerozhoduje. Nelze přehlédnouti, že žalobci právě tím, že převzali smlouvou ze dne 16. září 1911 jako kupitelé nemovitosti zažalovanou pohledávku na srážku z kupní ceny, byli

a jsou povinni tuto pohledávku na místě kupní ceny zaplatiti, ovšem ne vůči knihovní věřitelce, nýbrž vůči své smluvní straně a předchůdci v držení nemovitosti. Jde proto, pokud se týče zaplacení 16.142 Kč 40 h o plnění, k němuž byli žalobci na každý případ povinni. Žalobci, jimž náleželo dokázati, že a pokud utrpěli škodu, ve sporu ani netvrdili, tím méně prokázali, že tato jejich povinnost zanikla sprostěním nebo z jiného důvodu, zejména že by je byl zcizitel propustil ze závazku u příležitosti smlouvy ze dne 5. února 1913, již nemovitost manželům Františku a Marii E-ovým dále prodali. Žalobci proto odsouzením k zaplacení 16.142 Kč 40 h újmy na majetku neutrpěli a žaloba jest tedy ohledně této částky bezdůvodnou, pročež měla v tomto směru býti zamítnuta.

Čís. 6032.

Nemožnost použití zákona ze dne 15. října 1925, čís. 219 sb. z. a n., vzhledem k tomu, že byl uzavřen druhý sňatek (§ 5).

(Rozh. ze dne 17. května 1926, Rv I 2008/25.)

Žalobě o neplatnost manželství, uzavřeného dne 18. června 1921 před farářem církve československé bylo vyhověno soudy v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Nižší soudy uznaly na základě bezvadně zjištěných a doložených skutečností na neplatnost manželství stran pro nedostatek slavnostního prohlášení přivolení ku sňatku po rozumu §u 75 obč. zák. z toho důvodu, že duchovní správce čl. náboženské obce v T., který oddavky předsevzal, neměl dle zákonných předpisů v rozsudcích nižších soudů citovaných tehdy ještě oprávnění prováděti platně oddavky. Nedostatek tento by dle zákona ze dne 15. října 1925, čís. 219 sb. z. a n. mezi tím vydaného nebyl na závadu platnosti manželství, leč dovolání manželčinu, opřenému pouze o dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s. nelze přiznati úspěchu ani vzhledem na tento zákon, ježto účinnosti jeho vadí skutečnost, že manžel mezi tím uzavřel nový sňatek (§ 5 cit. zákona), jak v řízení dovolacím prokázal předložením oddacího lístku děkanského úřadu v P.

Čís. 6033.

Již odevzdání pozůstalosti opravňuje dědice, by jako takoví a nikoliv jménem pozůstalosti domáhali se vyklizení nemovitosti, jež jim připadla z pozůstalosti.

Nicotnost právního jednání podle prvního odstavce §u 916 obč. zák. může uplatňovati nejen osoba na něm přímo účastněná, nýbrž i třetí osoba, ale jen ta, jejíž soukromoprávních zájmů se ono jednání dotýká.

(Rozh. ze dne 17. května 1926, Rv II 87/26.)